Finnemarka, Finnerud og Finneplassen - spor etter skogfinnene i Buskerud

I 2015 satte den norske Riksantikvaren minoritetenes kulturminner øverst på listen over prioriterte kulturminner i sin fredningsstrategi (Fredningsstrategien 2015, Riksantikvarens Vitenarkiv). Jeg skal i denne artikkelen presentere noen av de sporene etter skogfinsk bosetning i Buskerud fylke som vi har sett litt nærmere på. Det er både kulturlandskap og kulturminner som bør eller *kan* ha med skogfinsk tradisjon å gjøre. Kulturminnene ligger alle på eller i nærheten av boplasser som vi vet ble ryddet av finner.

Da vi startet visste vi ganske lite om de fysiske sporene etter den skogfinske innvandringen til Buskerud. Nå har vi en sterk følelse av at vi bare har skrapt på overflaten, bokstavelig talt, og at det trolig fins en mengde spor der ute som ennå ikke har fått den oppmerksomhet de fortjener.

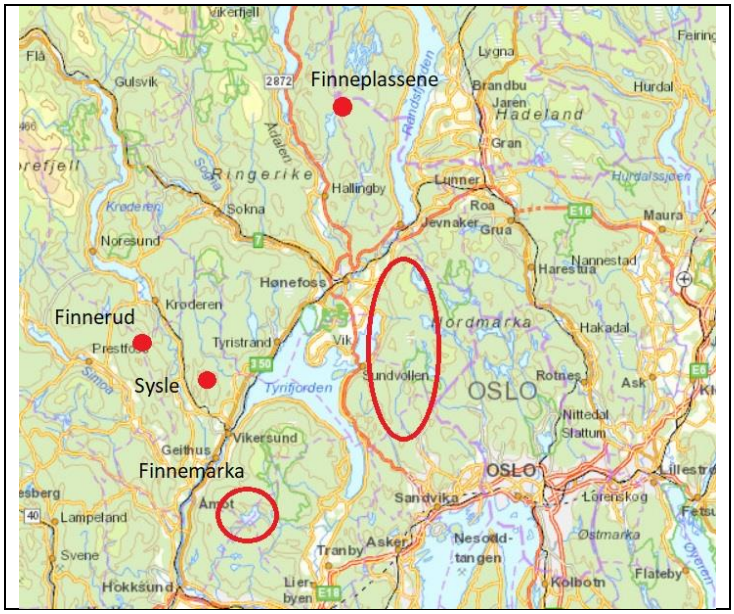

Figur 1. Oversiktskart – skogfinske bosetningsområder i Buskerud fylke nevnt i teksten

Innenfor Buskerud ble det registrert 114 personer i Finnemanntallet i 1686, det utgjør litt i underkant av 10% av det totale antallet som ble registrert i manntallet på deler av Østlandet og Trøndelag (Opsahl og Winge 1990). De var bosatt på Krokskogen (45) og Ringerike (19) i Nordmarka (vest og nordvest for Oslo), i Lier (16) og i Finnemarka i Modum nord for Drammen (33 personer). I tillegg ble det nevnt enkeltpersoner på Eiker og i Sigdal. 27 menn svarte for seg selv eller familiene sine.

Finnene oppga at de kom til Buskerud for mellom sju og 20 år siden, og at de kom fra «Sverige», «Värmland», «Solør» og «Ringsaker». En del av dem var gift med norske kvinner. De fleste (24 av 27 personer) opplyste at de var født av finske foreldre. Forbausende mange (hele 20 stk) svarte ikke på (eller fikk ikke) spørsmål om hvor de kom fra.

Figur 2: Monsebråten på Krokskogen i Hole kommune fotografert i 1910. Bygningene på bildet skal være fra 1700-tallet, og de eksisterer fortsatt (Bakke 2009). Den todelte stuebygningen og den sammenbygde driftsbygningen minner om byggeskikken på den svenske Finnskogen. Foto: Anders Beer Wilse, Oslo Museum.

Fig 3. Finneboplasser i Finnemarka. Den gamle ferdselsvegen mellom Lier og Modum går over Bottolfs, Svenseløkka, Svarvestolen og Høgda vest for nordenden av Glitrevann. Rektangelkart fra 1826.

Finnemarka i Modum

Midt på skogen mellom Lier- og Modum-bygdene nord for Drammen ligger Glitrevann. Her etablerte finnene seg, i frodig barskog på god morenejord vest for vannet, omgitt av åsdrag i alle retninger. I åsene omkring, 1 - 2 km fra bebyggelsen, vitner stedsnavnene fortsatt om finnenes svedjebruk: Finnebrenna og Elgtjernsbrenna, Åsvassbrenna og Bråtaåsen…

Finneplassene i Finnemarka ble tatt opp på 1600-tallet. Men de var ikke de første her i Kongens Almenning. Allerede i 1528 ble det betalt skatt av en rydning på Glitre.

I 1647 betalte selveierne Niels og Ole tre skinn til kongen for den lille ødegården (eller kvartgården) Glitre. Kanskje var det rydningen fra 1500-tallet som ble tatt opp igjen. Ettersom det må ha tatt noen år å få gården drivverdig og skattelagt, må de ha kommet noen år før 1647. Dette *kan* være de første finnene i Finnemarka, men det sier kildene ikke noe om.

Men Niels og Ole kan neppe ha vært alene i marka. For allerede i 1651 sendte sognepresten i Heggen sogn brev til myndighetene, og klaget over at finner ødela både beitehavn og tømmerskog for ham. Rettighetene til Glitreområdet hadde ligget til prestebordet i flere hundre år. Han ønsket derfor å jage dem bort - det ble det ikke noe av. Han ble nok ikke hørt, for allerede i 1654 ble både Jøslia og Glitre bortbygslet. Dette var plasser som presten hadde hatt til seterbruk og havnebeite (Ruud 1965).

I 1666 ble det registrert 18 menn over 12 år i fem husstander i Finnemarka. Kvinner og mindre barn ble ikke registrert, ettersom manntallet gjaldt innkalling til krigstjeneste.

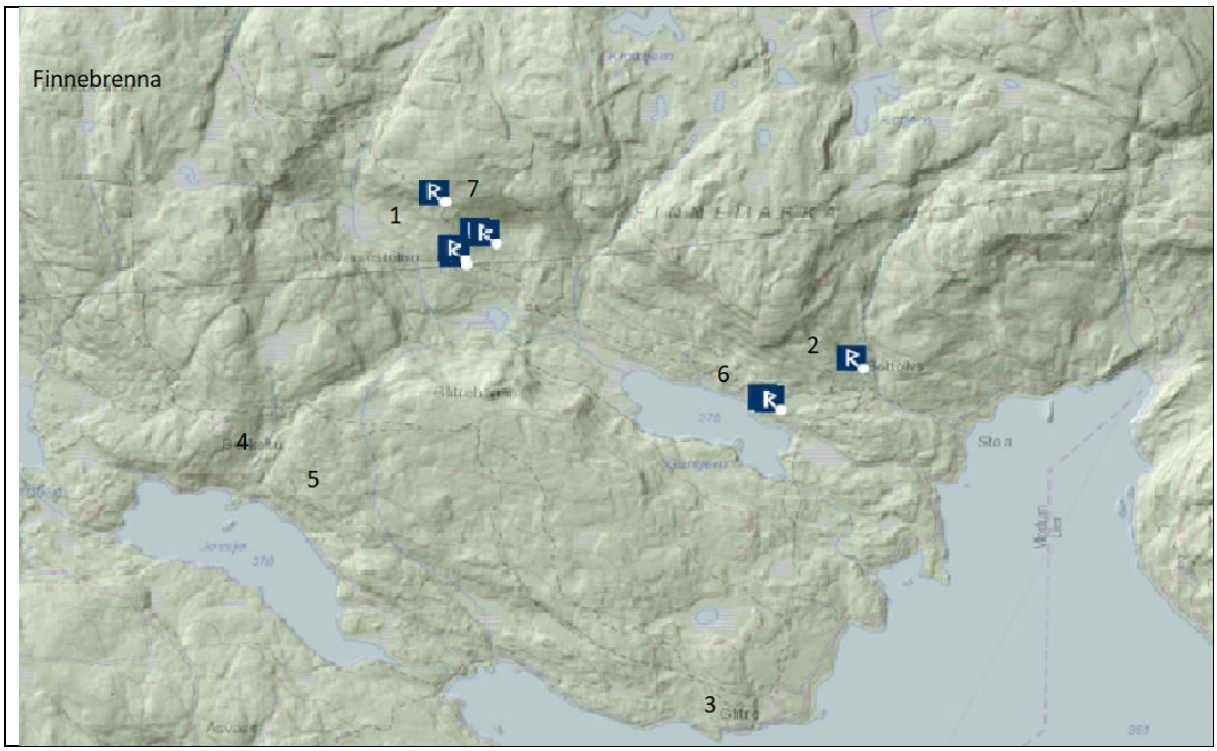

Figur 4. Finneplassene i Finnemarka. 1. Svarvestolen, 2. Bottolfs, 3. Glitre, 4. Borkebu, 5. Jøslia, 6. Svenseløkka under Bottolfs, 7. Høgda under Svarvestolen. R-ene markerer tufter som er registrert i Riksantikvarens kulturminnebase Askeladden.

20 år senere – i Finnemanntallet 1686 – hadde husstandene økt i antall fra fem til ni, og det bodde 37 personer - 18 voksne og 19 barn - i Finnemarka. Det ble ikke registrert noen klager på ulovlig bråtebrenning i Finnemanntallet. og det kan derfor se ut til at svedjebruket stort sett hadde opphørt, og at finnene i Finnemarka var etablert på gårder med åker- og februk (Opsahl og Winge).

Ut gjennom 1800-tallet vokste befolkningen. Og på det meste, omkring 1875, skal det ha bodd ca 75 mennesker på de 5 gårdene og de mange husmannsplassene i Finnemarka. Men mot slutten av 1800-tallet og utover på 1900-tallet minsket befolkningen i Finnemarka, og på 1970-tallet flyttet de siste fastboende fra den siste plassen, Dammen på østsiden av Glitrevann (Røgeberg 1982). Avfolkningen må blant annet ses i lys av de store skogsselskapenes oppkjøp av gårder og skog fra slutten av 1800-tallet og utover på 1900-tallet.

Dette er i korte trekk bakteppet for vårt arbeid i Finnemarka. Gjennomgangen viser at kulturlandskapet i Finnemarka har vokst fram over en tidsperiode på ca 300 år, fra 1650 og framover, og at både folkemengden og antall boplasser økte markant fra midten av 1600-tallet fram til slutten av 1800-tallet, før avfolkningen tok til. Spørsmålet vi stilte oss var om vi likevel ville finne spor i landskapet fra den første pionertida?

Vi konsentrerte vår registrering til den delen av Finnemarka som ligger vest for nordenden av Glitrevann, fra Støa ved vannet i øst over Bottolfs med husmannsplassene Svenseløkka og Nygård til Svarvestolen med husmannsplassen Høgda i vest.

I dag kan vi følge en fint opparbeidet sti – som nå kalles Finneveien - fra Støa ved Glitrevann opp forbi Svarvestolen og videre til Åmot i Modum. Dette er den gamle ferdselsveien mellom Lier og Modum som ble omtalt av Oslo-biskopen Jens Nilssøn allerede på 1590-tallet (Nielsen 1885, side 349). Finnene slo seg altså ned langt fra bebyggelsen i bygda, men veldig sentralt når det gjelder ferdsel. Vi ser det samme på Krokskogen - der går den gamle hovedvegen fra Oslo til Bergen gjennom skogen slik den også gikk på biskop Jens Nilssøns tid (se figur 3 og 5).

Figur 5. Den gamle ferdselsvegen gjennom Finnemarka er fint opparbeidet

Svarvestolen i Finnemarka

En viktig grunn til at vi valgte Svarvestolen som utgangspunkt er at den er en av de tidligste plassene som ble tatt opp i Finnemarka, og at den har en relativ oversiktlig eiendomshistorie. Her er det kjent fem boplasser innenfor et avgrenset område. Foreløpig har vi funnet fire – for en stor del takket være Modum historielags innsats med skilt-prosjekt i Finnemarka for en del år siden.

Et annet viktig moment var at innmarka på Svarvestolen og Bottolfs ble hogd for noen år siden, og da vi kom dit første gang var granplantene ganske små. Men etter tørkesommeren 2018 har granene skutt i været, og det er allerede nå bekymringsfullt at innmarka er på vei til å bli mindre oversiktlig - til tross for at det går kyr og sauer på beite i området hver sommer. Det er altså i siste liten for registrering av kulturminner i innmarka på lang tid framover.

Figur 6. Svarvestolens innmark og boplasser sett fra øst. De loddrette pilene peker mot brukene Nedre (t.v.) og Øvre Svarvestolen. Stuebygningen midt på bildet ligger på Midtre Svarvestolen, som er det bruket som overlevde lengst, nå DNT-hytte. Ved alle tre boplassene er en lav låvebro og noen steiner de eneste sporene etter driftsbygningene. 3D-modell etter dronefoto, november 2021, Viken fylkeskommune.[1]

To tredjedeler av innmarka på Svarvestolenligger i småkupert, hellende terreng, med små ryddete flater mellom oppstikkende berg og rydningsrøyser. Det er mange rydningsrøyser – størrelsen på steinene viser at røysene er ryddet for hånd. Innmarka grenser inntil det bratte høydedraget bakenfor, og området har et merkbart godt mikroklima. Nedenfor, i flatere terreng mot sør og øst, er det to mindre, steinfrie åkrer med store steintipper, som sannsynligvis har blitt ryddet i seinere tid.

Fra tufta på Øvre Svarvestolen er det kort vei til et oppkomme eller brønn. Rett øst for hustufta, på kanten av en avsats i terrenget, ligger en spesiell røys av stein (se vannrett pil på figur 6). Den har et kvadratisk fundament, ca 2 til 2,5 meter i tverrmål, og har en rundet,

[1] Dessverre gikk noe galt under opptakene, så bare en tredjedel av fotoene til 3D-modellen var brukbare. Men jeg har valgt å vise dette dronebildet likevel, fordi den gir et godt inntrykk av landskapet. Nye drone-opptak vil bli utført i begynnelsen av mai 2022.

kuppelformet overside. Det er tilløp til stablete steiner på to sider, og antydning til en sammenrast åpning mot vest. Det ligger knuste teglstein i overflaten både på denne røysa og på andre rydningsrøyser i nærheten, og teglsteinene er tydelig sekundære (se figur 7).

Figur 7. Svarvestolen. Mulig røykovn-ruin sett fra vest. Vannrett pil på figur 6 viser hvor røykovnen ligger i landskapet.

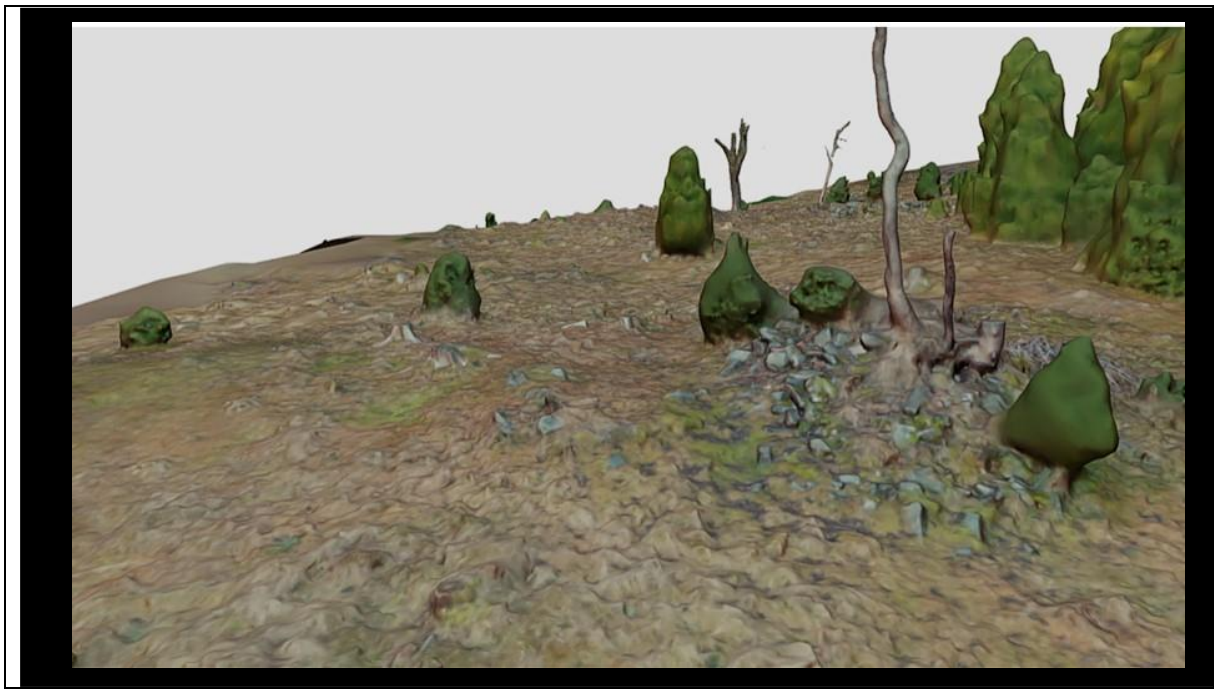

Figur 8 Spor etter tufta på sørsiden av røykovnen kommer tydeligere fram på 3D-modellen.

Det er ikke bare formen som gjør røysa spesiell, men også det at den trolig ligger i nordøsthjørnet av en hustuft, ca 5 x 4 meter i grunnflate. Det er altså ingen vanlig rydningsrøys, men sannsynligvis restene etter en mindre røykovn – kanskje til en badstue eller en annen type mindre røykovn. Deler av steinfundamentet for øst- og sørveggen er intakt, mens nord- og vestveggen er ryddet bort. En foreløpig hypotese er at Øvre Svarvestolen er den eldste boplassen. Peder Svarvare, som var født i Värmland av finske foreldre, kan ha hatt med seg røykovn-tradisjonen derfra da han ryddet den første boplassen på Svarvestolen. Men

dette må verifiseres, og forhåpentligvis får vi snart muligheten til å utføre noen små utgravninger her.

Oppsummering Svarvestolen

På tross av 300 år av bosetning og jordbruk på Svarvestolen, har det vist seg at det fortsatt finnes spor etter de første skogfinnene som slo seg ned her. For det første kan vi se hvordan boplassene ligger i terrenget. Peder Svarvare valgte å legge gård og innmark inn mot den bratte skråningen mot nord. Dette ga et ekstra godt mikroklima. For det andre har den småkuperte innmarka med de mange rydningsrøysene og spor av små åkrer ikke blitt modernisert med tyngre redskap, så historien om den tidligste ryddingen og dyrkingen ligger trolig gjemt i og under rydningsrøysene og i åkerterrassene. Den mulige røykovnen og vannkilden peker ut Øvre Svarvestolen som stedet for den første boplassen.

Finnerud i Hoffarskogen i Sigdal

Figur 9. Finnerud ligger på grensa mellom Sigdal og Krødsherad, og rett vest for grensa til Modum. Den blå feltet markerer innmarka på ødeplassen Håvelsrud i Modum. ©Riksantikvaren

Vi forflytter oss fra Finnemarka til neste eksempel, den vestligste – hittil kjente – skogfinnebosetningen i Buskerud. *Finnerudgrenda* ligger ca 4,5 km i luftlinje fra bygda i Sigdal, på grensen der Sigdal, Krødsherad og Modum møtes (se kart figur 1 og figur 9).

Her fikk Henrik Finne tillatelse i 1660 til å rydde og bygge ved Nordtjernet (nå Finnerudtjernet) innpå marka. Etter åtte år, i 1668, nevnes han første gang i skattelistene, han var da husmann under gården Hoffar nede i bygda og bodde sammen med en stesønn på Finnerud. Han står oppført i skattelistene fram til 1673, men så forsvinner han ut av kildene

etter at han og en annen finne Norske-Peder hadde brent en rugbråte på annen manns grunn (Mørch 1953, side 296 ff, Henrik Finne nevnes også i Finnemanntallet, side 161).[2]

Kort tid etter flyttet Gunnar - en av sønnene på Hoffar – til Finnerud og bosatte seg i Henrik Finnes hus, sammen med sin sønn Vilhelm. Der ble han til sin død omkring 1685, og sønnen tok over gården. Vilhelm bodde der til han døde i 1707.

Finnerud ble skyldsatt fra Hoffar i 1682. Da retten det samme året skulle gå opp grensa mellom Hoffar i Sigdal og Glesne i Krødsherad, passerte de tvers over Finnerudjordet «mellom en finnebadstue og to andre hus» (Mørch 1953, side 297). Finnerud var altså ryddet på begge sider av bygdegrensa, og langt fram i tid var Finnerud-delen i Krødsherad fortsatt matrikulert med gårdsnummer i Sigdal.

Gunnar og hans sønn ble innkalt til Finnemanntallet i 1686. Her finner vi at de norske mennene ble beskrevet som om de var finskfødte, med god vandel osv (Opsahl og Winge 1990, side 162). I bygdeboka for Sigdal kan vi følge Gunnars slekt fra far til sønn på gården Hoffar minst et par hundre år bakover i tid. Dette kan bety at det kanskje ikke var helt uvanlig at *bostedet* definerte personenes etniske identitet. Altså: Dersom du bodde på en gård som var ryddet av en skogfinne, kunne du bli betraktet som skogfinne.

Men - vi må også holde det åpent at Gunnar og Vilhelm kan ha hatt finner i slekten, f eks på morsiden, som det ikke har vært mulig å lese ut fra kildene.

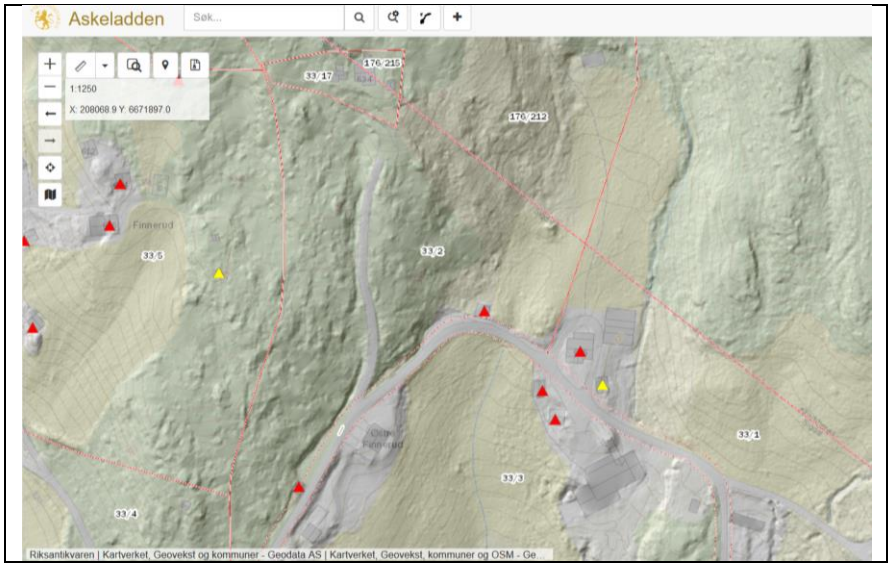

Figur 10. Midt i kartbildet ligger bruk 1 og 2 på Finnerud fortsatt delvis sammen. Trianglene markerer SEFRAK-registrerte hus. Tre av bygningene her er fra 1700-tallet; våningshus, stabbur og vedskjul. © Riksantikvaren.

Slekten etter Gunnar og Vilhelm har hele gården Finnerud i seks generasjoner fram til 1783. Da ble gården delt for første gang, og bruk 1 gikk over på andre hender, først ved makeskifte,

[2] Et stykke øst for gården har vi observert et tydelig kullag under vegetasjonslaget i en rotvelt. Kanskje er det en av Henrik Finnes svedjer?

siden ved salg. Gunnar-slekten fortsatte å eie bruk 2 (Mørch 1953, side 300) til 1826, og deretter fra 1879 og fram til i dag (sjekk dette i den nyere bygdeboka).

Bebyggelsen på bruk 1 og 2 ligger fortsatt delvis samlet (se kart figur 10). Det er mange hus som ligger tett sammen på hver sin side av veien. De fire røde trekantene midt i kartbildet markerer trolig omtrent hvor Henrik Finne slo seg ned. Tre av de fire bygningene som er markert med trekanter er fra 1700-tallet, det er et våningshus og et vedskjul på nordsiden av vegen og et lite stabbur på sørsiden av vegen.

Figur 11. Stabbur på Finnerud (t.v.) og på Nordre Green (t.h.), Sigdal.

Mens vedskjulet og våningshuset tilhører bruk 1, står stabburet på bruk 2. Det ble registrert av Birger Nesholen, Norsk skogfinsk museum i 2004 på oppdrag av Buskerud fylkeskommune og Riksantikvaren (Nesholen 2005).[3] Det er en enetasjes tømmerbygning med sval av stående bord. Det fins eksempler på stabbur av samme type både i Sigdal og nabobygda Flå, og to av dem er datert til første halvdel av 1600-tallet (se figur 11 t.h.) (muntl medd Jørn Jensen, Viken fylkeskommune).

Bygningsdetaljer

Nesholen konstaterer at «(l)aftingen er av *meget* god håndverkskvalitet. Laftehodene er svakt kone med tilnærmet oval form, og det er gjennomgående lange kinninger.» (Nesholen 2005, side 13). Svalen er asymmetrisk. Det vil si at østsiden av svalen ikke er bygd av bord, slik som vest- og nordveggen, men dannet ved at veggstokkene i langveggen er forlenget. Svalens nordvestre hjørne består av en stående stolpe. Stolpen er fint utformet med to innsnevringer. Nesholen vurderer denne stolpeløsningen som opprinnelig.

Videre finner han det trolig at stabburet opprinnelig har hatt trapp inn på svalen fra vestsiden, og at gavlveggen i svalen tidligere har vært helt lukket med bordkledning. Det er flere trekk som underbygger dette, blant annet at golvet innenfor vestveggen i svalen er betydelig mer

[3] Den videre beskrivelsen av stabburet bygger i det vesentlige på Nesholens rapport.

slitt enn det øvrige golvet, og at det er utspart et trappetrinn i svillen her, lukket for lang tid siden med et fint tilpasset trestykke festet med trenagler, kanskje utført da inngangen til svalen ble flyttet fra vest- til nordsiden. I stokken over bordkledningen der den tidligere inngangen har vært er det skåret inn to årstall, 1705 og 1706. «Innskjæringen er åpenbart gammel, og plasseringen over «døra» sannsynliggjør at det kan ha med husets alder å gjøre» (Nesholen 2005, side 15).

Andre innristninger og symboler

Over døra inn til stabburet er årstallet 1706 gjentatt, malt ganske slurvete med en okergul farge, trolig et relativt sent trekk. Til venstre for dette årstallet er det skåret inn en rekke med bokstaver opp ned. Det er: E B S R K og noe som ser ut som et runetegn for D. S-en er speilvendt (figur 12). Straks ovenfor er det risset inn et lite kryss og et bumerke. Bokstavene er plassert på en slik måte at de må være skåret inn etter at stokken kom på plass over døra.

Fig 12. En rekke med bokstaver skåret inn i stokken over døra inn til stabburet (t.v.). Årstallet 1706 malt med okergul farge (t.h.)

Fig 13. Fire figurer over døra til stabburet, trolig malt med tjære. Kors? Magiske vesener?

Til høyre for årstallet er det malt tre figurer med et rødbrunt fargestoff, sannsynligvis tjære (fig. 13). Figuren lengst til høyre er tydligst, den til venstre svært falmet, og til venstre for den igjen, kan vi så vidt skjelne en fjerde figur. Istedenfor å male dem opp på nytt, ser det ut til

man heller har malt en ny figur. Figurene er ikke helt lette å tolke, men jeg heller til det samme som Birger Nesholen, at de kan være en slags vesener med antydninger til vinger (Nesholen 2005, side 15).

Figur 14.

På den øverste stokken over døra inn til stabburet i svalen er det hogd inn et X (figur 14). Krysset er en forenklet utgave av andreaskorset, som er langt vanligere i skogfinsk sammenheng enn kristne kors. De forekommer både enkeltvis eller i forbindelse med initialer, navn og årstall, og ofte plassert på en slik måte at de bør ha hatt en magisk funksjon. Flere innrissete kryss i rekke kan også være tellemerker (Nesholen 2011, side 154). Her er det et enslig kryss, og trolig kan det tolkes som et andreaskors.

Kan stabburet på Finnerud være et skogfinsk kulturminne?

Stabburet står på en gård som ble ryddet av Henrik Finne i 1660. Gunnar og Vilhelm som kom fra bygda og flyttet inn i Henriks hus noen få år etter at han dro sin vei, ble opptatt i Finnemanntallet. Det kan bety at de ble regnet som finner.

Stabburet har innrissete årstall som viser at det ble bygd (eller flyttet til Finnerud?) ett år før Vilhelm døde. Det kan også være eldre. I svalen er det tegn og symboler som kan være finske (andreaskors og mulige magiske vesener).

I fem generasjoner bodde slekten etter Gunnar på den udelte gården, fra ca 1675 til 1783. I 1783 ble gården delt i to parter, og familien beholdt den gårdparten som stabburet står på (bruk 2) fram til 1826, da det ble solgt på auksjon. Etter drøye 50 år kjøpte en etterkommer etter familien bruk 2 og 3. Da han døde i 1927 tok to sønner over. De hadde gården fortsatt da bygdeboka for Sigdal ble skrevet på begynnelsen av 1950-tallet (Mørch 1953, side 296-301).

Grundigere søk etter flere symboler, en bredere studie av den enetasjes stabburstypen, både i skogfinske bygder og på norske gårder i midtre Buskerud, samt en dendrokronologisk

datering av når tømmeret ble felt, vil sannsynligvis føre oss nærmere et svar på spørsmålet om dette er et skogfinsk kulturminne.

Nedre Finneplass ved Samsjøen, Ådal, Ringerike

Denne finneplassen ligger idyllisk til på et nes i nordenden av Samsjøen i Ådal i Ringerike kommune, helt på grensen til Jevnaker. På Jevnaker-siden, og 350 meter nordøst for Nedre Finneplass, ligger Øvre Finneplass.

Nedre Finneplass ble ryddet som husmannsplass fra en gård lenger ned i bygda. Det har bodd finner på denne gården langt opp i tid, og nåværende eiere har god oversikt over gårdshistorien. På tunet står i dag en stuebygning, en låve og et stabbur. I stua er det peis, men eieren mener han har sett merker etter en røykovn der.

Over døra til stabburet er årstallet 1798 skåret inn med sirlig skrift. Til høyre for årstallet er det også risset inn tre kryss / andreaskors. På selve døra er det risset inn et pentagram (en femkantet stjerne). Det er et magisk symbol som er ofte brukt av skogfinnene, men som ikke forekommer hos skandinavene. Hovedsakelig på grunn av dette symbolet har fylkeskommunen innledet en fredningsprosess i samband med Riksantikvarens fredningsstrategi for minoritetenes kulturminner. Dette er den *vestligste* bygningen som er erkjent som skogfinsk på Østlandet.

Figur 15. Nedre Finneplass. Foto: Jørn Jensen/ Ellen Anne Pedersen, © Buskerud fylkeskommune

Figur 16. Stabburet på Nedre Finneplass. Foto: Jørn Jensen/ Ellen Anne Pedersen, © Buskerud fylkeskommune

Figur 17. Pentagrammet på stabbursdøra, Nedre Finneplass

Steinovnen mellom Nedre og Øvre Finneplass

Midt mellom de to gårdene Nedre og Øvre Finneplass står en stor ovn, bygd av stein. Den er 4 x 2 meter i tverrmål og en drøy meter høy. Ovnen er nevnt i et brev på tidlig 1900-tall og der kalt en «stenhytte» som den første finne skulle ha bygd, og for mange år siden bygde historielaget på Ringerike et tak over den. Den er derfor relativt godt bevart, men partier både inne i ovnen og på utsiden har rast inn. Det er ikke tegn til at ovnen har stått innomhus. En yngre tradisjon sier at det skal være finner som har satt den opp og brent tjære i den (nedtegnet under arkeologisk registrering for Økonomisk Kartverk i 1969).

Figur 18. Steinovnen mellom Nedre og Øvre Finneplass, baksiden. Foto: Jørn Jensen/Ellen Anne Pedersen,© Buskerud fylkeskommune

Figur 19. Steinovnens framside. Åpningen er fint murt (t.v.). Sterk varme har ført til sintret materiale i åpningen (t.h.).

Åpningen er fint murt og det har vært fyrt så hardt i den at materialet langs kanten av åpningen er sintret. Det tyder på at brenningen har nådd en svært høy temperatur. Det at den ligger midt mellom to finneplasser, langt fra annen bebyggelse, gjør at den blir satt i sammenheng med finnene på stedet (figur 19).

Steinovnen ved Halvorstarmen på Sysle i Modum kommune

Vi forflytter oss tilbake til Modum kommune der vi startet. Men denne gang til den vestre delen av kommunen i retning Sigdal, og ca 14 km nordnordvest for Svarvestolen i Finnemarka (se kart figur 1).

Her står det en steinovn i skogen på en flate ovenfor innmarka på Halvorstarmen og noen få meter fra en bratt fjellvegg. Steinovnen er velbevart, bare litt av den østre siden har rast litt ut. Den er tørrmurt, med to framskytende steinheller på hver side av åpningen. Ca 150 meter mot øst skal det ha ligget en finneboplass som nå er bortpløyd. Det er foreslått at ovnen skal ha vært brukt til korntørke.[4]

Figur 20. Steinovnen på Sysle

[4]Dette ble fortalt av Arnt Berget, fra Snarum i Modum, som viste veien til ovnen våren 2019. Øyvind Røsdærn har skrevet en liten notis om den i Finnkultur nr. 1 – 2016.

Avslutning

Denne korte gjennomgangen har gitt et glimt, en smakebit, en første oversikt - over mulighetene til å finne kulturminner og kulturmiljøer som kan knyttes til den skogfinske innvandringen og bosetningen i Buskerud på 1600- og 1700-tallet. Buskerud representerer ytterkanten av utbredelsesområdet for den skogfinske kolonisasjonen i Skandinavia. Likevel kom de første hit allerede på 1640-tallet, like tidlig som i Nordre Värmland (Bladh 1995). Finnene etablerte kolonier – finnebygder - som i Finnemarka og på Krokskogen eller enkeltgårder/plasser som Finnerud eller Nedre og Øvre Finneplass.

Som vi aner etter denne gjennomgangen, fins det sannsynligvis mange flere kulturminner og kulturmiljøer som kan betraktes som spor etter den skogfinske kolonisasjonen i Buskerud. Denne verdifulle kulturarven må vi ta vare på, men det krever et større engasjement for ytterkantene av utbredelsesområdet, og større innsatser både i landskap og arkiv.

Litteratur og andre kilder

Bakke, Gudmund 2009: *Bygda og folket – Østsida av fjorden og Krokskogen*, Hole bygdebok, bind V, utgitt av Hole kommune 2009.

Bladh, Gabriel 1995: *Finnskogens landskap og människor under fyra sekler – en studie av samhälle och natur i förändring*, Doktorsavhandling i kulturgeografivid göteborgs universitet, Göteborg 1995.

Bredvold, Terje A. 2011: Magiske symboler i skogfinsk kultur, del II, *En levande Finnskog – vårt felles ansvar, Sluttrapport. Hedmark fylkeskommune 2011, side 159-164.*

Christensen, Trygve 2002: *Skogfinner og finnskoger*, Oslo 2002.

Fladeby, Rolf og Steinar Imsen (red) 1971: *Skattematrikkelen 1647, bind V Buskerud fylke*, Universitetsforlaget, Oslo 1971.

Folketeljinga 1801 Modum – Heggen sogn, Digitalarkivet – Arkivverket, trykt liste, u.å.

Fredningsstrategien 2015, vedlegg 1: Prioriterte tema til Fredningsstrategien, Riksantikvarens Vitenarkiv (https://ra.brage.unit.no/ra-xmlui/handle/11250/285158)

Johansen, Anniken 2014: *"At sådan ukrutt måtte ganske utryddes".Om de finske innvandrerne på Østlandet på 1600-tallet, og deres møte med det norske bondesamfunnet*. Masteroppgave ved Institutt for arkeologi, konservering og historie, Universitetet i Oslo, Høsten 2014

Matrikkel for Buskerud 1723, Digitalarkivet, søkeord: Buskerud fogderi, Sigdal prestegjeld, Modum kommune (https://media.digitalarkivet.no/view/39153/26)

Matrikkelen fra 1838, excel-fil Buskerud, Registreringssentral for historiske data, UiT Norges arktiske universitet (https://rhd.uit.no/matrikkel/excel.html)

Matrikkelen fra 1886, excel-fil Buskerud, Registreringssentral for historiske data, UiT Norges arktiske universitet (Https://rhd.uit.no/matrikkel/excel.html)

Mørch. Andreas 1953: *Sigdal og Eggedal – Gard og slekt, Bind II og III*, Drammen 1953.

Nesholen, Birger: *Stabbur, Finnerud, gbnr 33/1,2,3, Finnerudskogen, Sigdal kommune, Buskerud*, Rapport bygningsdokumentasjon 2. mars 2005, Gruetunet museum / Riksantikvarens arkiv

Nesholen, Birger 2011a: Skogfinnenes byggeskikk, *En levande Finnskog – vårt felles ansvar, Sluttrapport. Hedmark fylkeskommune 2011, side 33-46.*

Nesholen, Birger 2011b: Magiske symboler i skogfinsk kultur, del I*, En levande Finnskog – vårt felles ansvar, Sluttrapport. Hedmark fylkeskommune 2011, side 153-158*.

Nielsen, Yngvar 1885: *Biskop Jens Nilssøns Visitasbøger og reiseoptegnelser 1574-1597*, Kristiania 1885.

Opsahl, Erik og Harald Winge 1990: *Finnemanntallet 1686*, Norsk historisk kjeldeskrift-Institutt, Oslo 1990

Ruud, Arnt 1965: *Modums historie – Gårdshistorien, Bind IV*, Drammen 1965.

Røgeberg, Bjarne (red) 1982: *Finnemarka*, Harald Lyche & co, Drammen 1982

Welinder, Stig 2016: *Vilka var och är skogsfinnarna? En historisk begreppsdiskussion*, Finnbygdens Förlag, falun 2016.